Europa op de Zuid-Amerikaanse Toer: De Illusie van Welvaart en de Realiteit van Verval

Door Frank , 26 augustus 2026

Europa op de Zuid-Amerikaanse Toer: De Illusie van Welvaart en de Realiteit van Verval

Door Frank Dumon

> Er is geen mooipraten meer aan: de Europese Unie maakt een rampzalig decennium mee, en de manieren om de structurele problemen nog langer te verhullen, raken langzaam maar zeker op. Duitsland noteert al meerdere kwartalen op rij een dalende industriële productie en verliest honderdduizenden banen in de maaksector. Frankrijk leent zich kapot om de lopende uitgaven te dekken en de rentelast verstikt elke vorm van economische zuurstof.

Volgens de woorden van voormalig ECB-president Mario Draghi is er in de afgelopen vijftig jaar geen enkel Europees bedrijf vanuit het niets opgebouwd met een marktwaarde van meer dan 100 miljard euro. Dit is exact het recept dat grote delen

van Zuid-Amerika, en specifiek Argentinië, in de vorige eeuw heeft uitgehold. En Europa lijkt dit pad al bijna twee decennia ongestraft te bewandelen.

Maar klopt deze sombere vergelijking? In dit artikel analyseren we de feiten achter de Europese de-industrialisatie, de oplopende staatsschulden, de innovatiekloof en de geopolitieke kwetsbaarheid. We toetsen de harde realiteit, en sluiten af met concrete aanbevelingen voor de weg vooruit.

De-industrialisatie van het Hart van Europa

Het grootste probleem van de Europese economie vandaag is de erosie van zijn industriële ruggengraat. De Duitse industrie verliest maandelijks tienduizenden banen in de productiesector. De industriële productie zit structureel lager dan het niveau van 2018, en de energie-intensieve productie is de afgelopen jaren met dubbele cijfers gekrompen.

Er is geen betere symboolfunctie voor deze crisis dan **Volkswagen**. Het concern kondigde ingrijpende herstructureringen aan, met banenverlies op grote schaal en het sluiten of herbestemmen van historische productielocaties in Duitsland. Waar het concern voorheen uitbreidde, krimpt het nu zijn mondiale productienetwerk. Men plant niet voor miljoenen minder auto's als men verwacht dat de fabrieken nodig zijn; men sluit ze omdat de bedrijfsvoering in Duitsland onhoudbaar is geworden.

De re-locatiegolf: kosten als drijfveer

Naast de interne Duitse malaise is er de onophoudelijke relocatie van productiecapaciteit. Chemiegigant **BASF** snoeide in het aantal banen op de grootste chemische locatie ter wereld in Ludwigshafen, terwijl het gelijktijdig miljarden investeert in een gloednieuw, mega-complex in Zhanjiang, China. De CEO van BASF

stelde onomwonden dat een BASF die niet in China investeert, per definitie zwakker zal zijn.

BASF is geen geïsoleerd geval. Staalconcerns en toeleveranciers zoals **ZF Friedrichshafen** kondigen massaal banenreducties aan in Duitsland. De drijfveer is glashelder: kosten. De industriële elektriciteitsprijs in Duitsland schommelt structureel tussen de 18 en 20 cent per kilowattuur, tegenover 8 tot 14 cent in de Verenigde Staten en 7 tot 12 cent in China. Deze kloof is voor energie-intensieve industrieën simpelweg niet meer te overbruggen.

De Chinese opmars

Tegelijkertijd winnen goedkopere Chinese merken razendsnel terrein in de EU. Het marktaandeel van Chinese automerken in de Europese personen wagenregistraties is in rap tempo verdubbeld. Merken als **BYD, Xpeng en Leapmotor** bouwen niet alleen auto's voor de Europese markt, maar produceren ze nu ook lokaal. **Let op:** Europa verandert in rap tempo in de assemblagevloer voor de Chinese industriële basis. Maar dit is een eenrichtingsverkeer. Hoge energiekosten en verstikkende regelgeving maken Europese productie oncompetitief. En als een chemische kraker of een hoogoven eenmaal koud is, kun je die niet meer zomaar heropstarten.

De Franse Schuldvalstrik en Politieke Verlamming

De-industrialisatie betekent een krimpende belastinggrondslag, en dat brengt ons bij het tweede grote probleem: de staatsschuld. Er is één groot Europees land dat serieus moeite heeft om het hoofd boven water te houden: **Frankrijk**.

De Franse staatsschuld nadert de 112% van het bbp, terwijl de economische groei stagneert. Het begrotingstekort blijft hardnekkig boven de 5% hangen, wat Frankrijk in het Europese jargon voor buitensporige tekorten houdt. Maar het zijn de rentelasten die de waarheid over de *compounding crisis* vertellen. De kosten voor schuldendienst zijn de afgelopen jaren geëxplodeerd. Frankrijk geeft tegenwoordig meer uit aan rentebetalingen dan aan veel publieke diensten die burgers daadwerkelijk gebruiken. En dat geld levert niets op; het verdwijnt direct naar de crediteuren.

De grote ratingbureaus — Fitch, S&P, Moody's — hebben de Franse kredietwaardigheid allemaal verlaagd of van een negatieve outlook voorzien. De politieke impasse in Parijs verergert de situatie. Opeenvolgende regeringen strandden op de onmogelijkheid om een structureel begrotingsakkoord te smeden. Het parlement faalde keer op keer om op tijd een begroting aan te nemen, wat noopte tot noodwetgeving. Dit is het Zuid-Amerikaanse patroon in zijn zuiverste

vorm: een land waar de economische cijfers bezuiniging eisen, maar de politiek bezuiniging onmogelijk maakt, waardoor de schuld exponentieel blijft groeien.

Innovatiekloof en het Draghi-rapport

Alsof de problemen in de maakindustrie en de staatsfinanciën nog niet erg genoeg zijn, komt daar de complete afwezigheid van nieuwe technologische giganten bij.

In 2000 was de EU goed voor meer dan **21% van het mondiale bbp**. Vandaag is dat nog slechts ongeveer **14%**. China groeide in dezelfde periode van **7% naar 20%**, en de VS bleef stabiel rond de 25%. Sinds 2008 is het reële bbp van de VS meer dan verdubbeld, terwijl dat van de EU met slechts een fractie groeide.

Waar is de waarde gebleven? Er is momenteel geen enkel EU-bedrijf te vinden in de mondiale top-25 van marktwaarde. De grootste Europese kampioenen — ASML, SAP, LVMH, Siemens — hebben een gezamenlijke waarde die niet eens in de buurt komt van één enkele Amerikaanse 'Big Seven' techreus zoals Apple, Microsoft of Nvidia.

Hier slaat het rapport van Mario Draghi uit 2024 de spijker op zijn kop: "It is a matter of concern that in the last 50 years not a single company in the EU with a market capitalization of more than 100 billion euros has been set up from scratch." — *Mario Draghi, The Future of European Competitiveness, 2024*

Elke grote Europese onderneming is hoofdzakelijk geërfd uit het verleden. Er wordt niets nieuws gebouwd, omdat er niets nieuws wordt gefinancierd. Het durfvermogen (venture capital) in de VS overtreft dat van de EU met een factor vijf. Bovendien bleek uit Draghi's analyse dat **30% van de Europese 'unicorns'** tussen 2008 en 2021 hun hoofdkantoor verhuisde, vrijwel allemaal naar de Verenigde Staten.

Draghi vroeg om 750 tot 800 miljard euro aan extra jaarlijkse investeringen. Bijna twee jaar later is de implementatie van zijn aanbevelingen steken gebleven op ongeveer 30%. De Kapitalenmarktenunie (CMU) ligt nog steeds dwars, en de beloofde '28ste regimes' voor startups blijven papier. Europa produceerde een perfecte diagnose van zijn eigen ziekte, iedereen erkende de ernst, en vervolgens deed niemand er structureel iets aan.

De Energieparadox en Geopolitieke Kwetsbaarheid

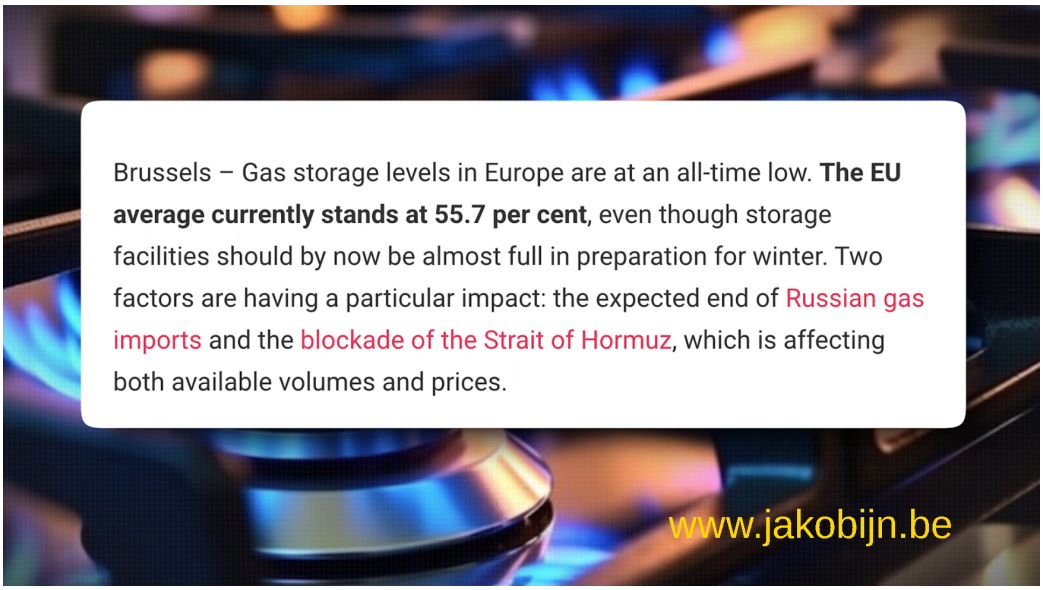

Er ligt nog een extra dreiging op de loer die de Europese kwetsbaarheid genadeloos blootlegt: energie. De Europese gasopslag zit aan de vooravond van de winter steevast onder het gewenste niveau, met name in kernlanden als Duitsland en België.

De prijzen op de Nederlandse TTF-gashub zijn uiterst volatiel. Deze volatiliteit wordt gedreven door de markt die koortsachtig probeert om geopolitieke risico's in het Midden-Oosten en de Russische dreiging in te prijzen. Mocht de situatie in de Straat van Hormuz escaleren, of mochten LNG-faciliteiten in Qatar (zoals Ras Laffan) het doelwit worden van conflicten, dan staat Europa voor een afgrond. Europa concurreert in de winter maandelijks met Azië voor dezelfde flexibele spotladingen LNG.

De Europese Unie wist zichzelf bovendien te strikken met een bizarre energieparadox. Transport van Russisch pijpleidinggas is verboden als reactie op de oorlog in Oekraïne. Tegelijkertijd importeerde de EU recordhoeveelheden Russisch vloeibaar gemaakt aardgas (LNG) per tanker. Europa verbood het goedkopere Russische pijpleiding gas, om vervolgens meer te betalen voor Russisch LNG dat per schip wordt aangevoerd. **Dit is geen strategisch energiebeleid; dit is drijfzand.**

Kapitaalvlucht en de Politieke Aardverschuiving

Wie kan, verplaatst zijn vermogen of zichzelf. Huishoudens in de eurozone houden naar schatting inmiddels een even groot deel van hun aandelenportefeuilles in de VS als in eigen continent. Volgens rapporten van Henley & Partners verloor Frankrijk recent honderden miljonairs door emigratie, en ook Duitsland zag een netto uitstroom van vermogende particulieren.

Ironisch genoeg zag Italië een instroom, voornamelijk gedreven door het vlakke belastingregime voor buitenlands inkomen. Kapitaal vlucht niet zomaar voor de economie; het vlucht voor de belastingcode. In landen als Frankrijk en Nederland wordt het belasten van het *bezit* van vermogen in plaats van de *opbrengst* ervan, steeds populairder in het politieke debat. **De Zuid-Amerikaanse valkuil:** De productieve basis krimpt, het tekort blijft, en de staat gaat niet belasten wat u verdient, maar wat u heeft. Dit versnelt de exit, krimpt de belastinggrondslag verder en verbreedt het tekort, tot de volgende belasting onvermijdelijk is.

De politieke gevolgen

Twintig jaar van stagnerende lonen, onbetaalbare huizen, verdwijnende industrie en torenhoge energierekeningen produceren precies één politieke uitkomst: een scherpe afrekening met het politieke centrum.

- De **AfD** peilt recordhoogtes in Duitsland.
- Het **Rassemblement National** zit rond de 30-35% in Frankrijk.
- De **FPÖ** won de verkiezingen in Oostenrijk.
- In het Europees Parlement nemen nationale conservatieve en radicaal rechtse blokken een steeds groter deel van de stoelen in.

Dit leidt tot onvermijdelijke politieke gevechten: de meerjarenbegroting van de EU, de financiering van Oekraïne, de bevriezing van Russische tegoeden, en de

herbewapening van Europa. Elk van deze dossiers vereist unanieme steun van regeringen die hun eigen binnenlandse begroting niet eens rond krijgen. Het destabiliserende effect in Zuid-Amerika was destijds de permanente pendelbeweging tussen uitersten. Europa zou zo versnipperd kunnen raken dat elke nieuwe regering het beleid van de vorige ongedaan maakt, waardoor langetermijnplanning onmogelijk wordt.

Aanbevelingen: Hoe doorbreken we de patstelling?

De vergelijking met Zuid-Amerika is scherp, maar Europa is geen Argentinië. Europa heeft sterke instituties, een rechtsstaat en een enorme interne markt. Maar welvaart is een continue stroom, geen historisch museumstuk. Om de neerwaartse spiraal te doorbreken, zijn de volgende structurele ingrepen noodzakelijk:

1. **Voltooiing van de Kapitalenmarktenunie (CMU):** Europa moet stoppen met het subsidiëren van zonne-energie en beginnen met het integreren van zijn kapitaalmarkten. Pensioengelden moeten naar Europese innovatie en infrastructuur vloeien, niet naar Amerikaanse staatsobligaties. De '28ste regime' voor startups moet per direct wetgeving worden.
2. **Een realistische Energie-unie:** Stop met de hypocrisie rondom Russisch LNG. Investeer massaal in nucleaire energie (zoals Frankrijk en Zweden doen) en gezamenlijke gasinfrastructuur. De industrie heeft een gegarandeerde, competitieve basislastprijs nodig, anders vertrekt de maaksector definitief.
3. **Regelgeving versimpelen (deregulering):** De Europese Green Deal en AI-act zijn nobel in intentie, maar verstikken de implementatiesnelheid. Europa moet overstappen van 'preventieve verboden' naar 'adaptieve regulering'.
4. **Gezamenlijke defensie-industrialisatie:** De 226 miljard euro die Europa nog moet uitgeven om aan NAVO-normen te voldoen, mag niet leiden tot 27 verschillende nationale wapenprogramma's. Er moet één Europese defensie-industriële basis komen met gezamenlijke inkoop, wat schaalvoordelen en technologische innovatie oplevert.
5. **Fiscale competitiviteit:** Stop met de jacht op vermogen. Belastingstelsels moeten verschuiven van het belasten van kapitaal en arbeid, naar het belasten van grondstoffen, vervuiling en het sluiten van belastingontwijking. Kapitaalvlucht moet worden gestopt door een aantrekkelijk vestingsklimaat, niet door dwang.

Conclusie: De prijs van zelfgenoegzaamheid

Niemand in Buenos Aires werd op een ochtend wakker en koos bewust voor de ondergang. Ze kozen elke keer weer voor een redelijk klinkende beslissing om de gevestigde orde te beschermen, de productieve sector te belasten, te lenen tegen de toekomst, en elke crisis te zien als slechts een tijdelijke dip. Het standaard tegenargument voor Europa is dat het beschikt over sterke instituties, de rechtsstaat en de aanname dat het simpelweg een rijk continent is. Maar Argentinië had in 1930 ook al die drie dingen. Destijds werd het door economisch historici beschouwd als een van de rijkste naties ter wereld, rijker per hoofd van de bevolking dan Frankrijk.

> Europa leeft al decennia van zijn historische erfenis en is zelfgenoegzaam geworden. De prijs van die zelfgenoegzaamheid dreigt nu te leiden tot de status van economische dwerg. Het is een harde, maar broodnodige herinnering: **"Past performance is no guarantee of future returns."**

Bronnen:

- **Draghi, M. (2024).** *The Future of European Competitiveness: In-depth analysis.* Europese Commissie.
- **Eurostat & ECB (2024-2025).** *Quarterly reports on Industrial Production, Government Deficit/Debt, and Energy Storage levels.*
- **Henley & Partners (2024/2025).** *Global Private Wealth Migration Report.*
- **Bruegel (2025).** *European Natural Gas Storage and LNG Import Tracking.*
- **VDA** (Verband der Automobilindustrie) & BASF Jaarverslagen (2024/2025).
- **NAVO (2025).** *Annual Report on Defense Expenditure.*

https://www.youtube.com/watch?v=fg1Kvp5DwxI